

K bodu č. 9

**Stanovisko hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja
k Návrhu rozpočtu Košického samosprávneho kraja
na roky 2023 – 2025**

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Súhrnná charakteristika návrhu rozpočtu	3
	Príjmy rozpočtu	5
	Výdavky rozpočtu	7
	Finančné operácie	9
3.	Súlad návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách a internými zásadami na zostavenie rozpočtu	10
4.	Zverejnenie návrhu rozpočtu	12
5.	Zhodnotenie rozpočtu a záver	12

1. Úvod

Na rokovanie Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja predkladám stanovisko hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja (ďalej „stanovisko“) k predloženému Návrhu rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2023 - 2025 na základe ustanovenia § 19e ods. 1 písm. c) zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov.

Predložené stanovisko je vypracované na základe Návrhu rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2023 – 2025 (ďalej „návrh rozpočtu KSK“) predloženého na ÚHK KSK dňa 25.11.2022, záverečných účtov Košického samosprávneho kraja, prognóz makroekonomických ukazovateľov zverejnených Inštitútom finančnej politiky (MF SR) a Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025.

Obsahuje súhrnnú charakteristiku návrhu rozpočtu KSK, súčasťou ktorej je aj zhodnotenie príjmov, výdavkov a finančných operácií návrhu rozpočtu, posúdenie súladu návrhu rozpočtu s ústavným zákonom č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“) a s internými zásadami na zostavenie rozpočtu, dodržanie povinnosti zverejnenia návrhu rozpočtu a zhodnotenie rozpočtu a záver. Stanovisko je spracované v písomnej, tabuľkovej a grafickej forme, v štruktúre ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie na úrovni hlavnej kategórie a v štruktúre programov programového rozpočtu. Z dôvodu získania prehľadu o vývoji rozpočtových položiek uvádzam v stanovisku v grafickej forme historický vývoj ukazovateľov rozpočtu od roku 2014 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2022 a jeho očakávanej skutočnosti.

Návrh rozpočtu je spracovaný na trojročné obdobie ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky samosprávneho kraja, tzv. viacročný rozpočet. Rozpočty na roky 2024 a 2025 v jednotlivých finančných ukazovateľoch majú podľa § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nezáväzný charakter a predstavujú východiskové údaje pre zostavovanie rozpočtu na príslušný rozpočtový rok. Z uvedeného dôvodu je v stanovisku podrobnejšie posudzovaný rozpočet na príslušný rozpočtový rok 2023.

2. Súhrnná charakteristika návrhu rozpočtu

Príjmy rozpočtu Košického samosprávneho kraja dosiahli v roku 2020 sumu 228 687 485 eur (po zarátaní príjmových finančných operácií v sume 282 414 182 eur). V roku 2021 boli príjmy plnené v sume 236 753 400 eur (po zarátaní príjmových finančných operácií v sume 286 800 459 eur), čo v porovnaní so skutočnosťou za rok 2020 predstavoval nárast príjmov o 8 065 915 eur (po zohľadnení príjmových finančných operácií medziročné zvýšenie o sumu 4 386 277 eur). Ku dňu zostavenia návrhu rozpočtu sú očakávané príjmy za rok 2022 v sume 284 795 533 eur (po zarátaní príjmových finančných operácií v sume 471 465 513 eur).

Výdavky rozpočtu Košického samosprávneho kraja dosiahli v roku 2020 sumu 215 114 302 eur (po zarátaní výdavkových finančných operácií v sume 218 793 668 eur). V roku 2021 predstavovali výdavky sumu 229 456 608 eur (po zarátaní výdavkových finančných operácií v sume 233 354 690 eur), čo v porovnaní so skutočnosťou za rok 2020 predstavuje nárast o 14 342 306 eur (po zohľadnení výdavkových finančných operácií nárast o sumu 14 561 022 eur). Očakávaná skutočnosť výdavkov rozpočtu za rok 2022 je ku dňu

zostavenia návrhu rozpočtu v sume 431 340 801 eur (po zarátaní výdavkových finančných operácií v sume 471 465 513 eur).

Vývoj základných rozpočtových vzťahov od roku 2020 podľa údajov záverečného účtu Košického samosprávneho kraja za rok 2020, za rok 2021, schváleného rozpočtu na rok 2022, očakávanej skutočnosti za rok 2022 a návrhu rozpočtu na rok 2023 v eurách je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 1

						v eur
Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Schválený rozpočet 2022	Očakávaná skutočnosť 2022	Návrh rozpočtu 2023	Rozdiel (rozpočet 2023 - očakávaná skutočnosť 2022)
Príjmy rozpočtu KSK	228 687 485	236 753 400	271 248 487	284 795 533	310 663 929	25 868 396
bežné príjmy	222 871 958	234 348 532	238 022 008	251 194 074	257 181 158	5 987 084
kapitálové príjmy	5 815 527	2 404 868	33 226 479	33 601 459	53 482 771	19 881 312
Výdavky rozpočtu KSK	215 114 302	229 456 608	323 464 618	431 340 801	338 394 264	-92 946 537
bežné výdavky	190 418 705	206 412 469	238 522 008	255 810 662	255 192 486	-618 176
kapitálové výdavky	24 695 597	23 044 139	84 942 610	175 530 139	83 201 778	-92 328 361
Prebytok (+)/schodok (-) bežného rozpočtu	32 453 253	27 936 063	-500 000	-4 616 588	1 988 672	6 605 260
Prebytok (+)/schodok (-) kapitálového rozpočtu	-18 880 070	-20 639 271	-51 716 131	-141 928 680	-29 719 007	112 209 673
Prebytok (+)/schodok (-) rozpočtu	13 573 183	7 296 792	-52 216 131	-146 545 268	-27 730 335	118 814 933
Príjmové finančné operácie	53 726 697	50 047 059	75 612 287	186 669 980	46 884 737	
príjmy z predaja majetkových účastí						
zostatok prostr. z predch. rokov	8 830 705	28 566 985	1 296 000	26 460 902	785 400	
prevod prostriedkov z peňažných fondov	17 714 746	11 534 460	26 019 755	91 961 107	3 500 000	
iné príjmové fin. operácie	179 975	715 394	0	0	0	
prijaté bankové úvery	77 880	4 230 220	48 296 532	53 247 971	42 599 337	
prijaté bankové úvery od zahr. fin. inšt.	0	5 000 000	0	15 000 000	0	
prijaté návratné finančné výpomoci	26 923 391	0	0	0	0	
Výdavkové finančné operácie	3 679 366	3 898 082	23 396 156	40 124 712	19 154 402	
úvery, pôžičky, návratné finančné výpomoci	400 000	1 330 000	0	0	0	
splácanie tuz. istiny úveru	1 398 616	0	21 585 319	21 802 815	16 755 330	
splácanie zahraničnej fin. inštitúcii	1 810 737	1 810 737	1 810 737	1 810 737	2 398 972	
účasť na majetku	38 038	10 000	0	16 511 060	0	
ostatné výdavkové fin. operácie	31 975	747 345	100	100	100	
Príjmy rozpočtu vrátane FO	282 414 182	286 800 459	346 860 774	471 465 513	357 548 666	-113 916 847
Výdavky rozpočtu vrátane FO	218 793 668	233 354 690	346 860 774	471 465 513	357 548 666	-113 916 847
Celkový prebytok (+)/schodok (-)	63 620 514	53 445 769	0	0	0	0

Predpokladá sa, že Košický samosprávny kraj v roku 2023 dosiahne celkové príjmy (vrátane príjmových finančných operácií) vo výške 357 548 666 eur a celkové výdavky (vrátane výdavkových finančných operácií) rovnako v sume 357 548 666 eur. Plánovaný celkový rozpočet je vyrovnaný.

Po odpočítaní príjmových a výdavkových finančných operácií od celkového rozpočtu, sa predpokladá na rok 2023 prebytok bežného rozpočtu a schodok kapitálového rozpočtu, spolu schodok rozpočtu (bežného a kapitálového rozpočtu spolu) v sume 27 730 335 eur.

Po zahrnutí časového rozlíšenia sa predpokladá na akruálnej báze (metodika ESA 2010) výsledok rozpočtu na rok 2023 schodok v sume 27 892 065 eur.

Výpočet výsledku rozpočtového hospodárenia na akruálnej báze (metodika ESA 2010) je uvedený v tabuľke č. 2.

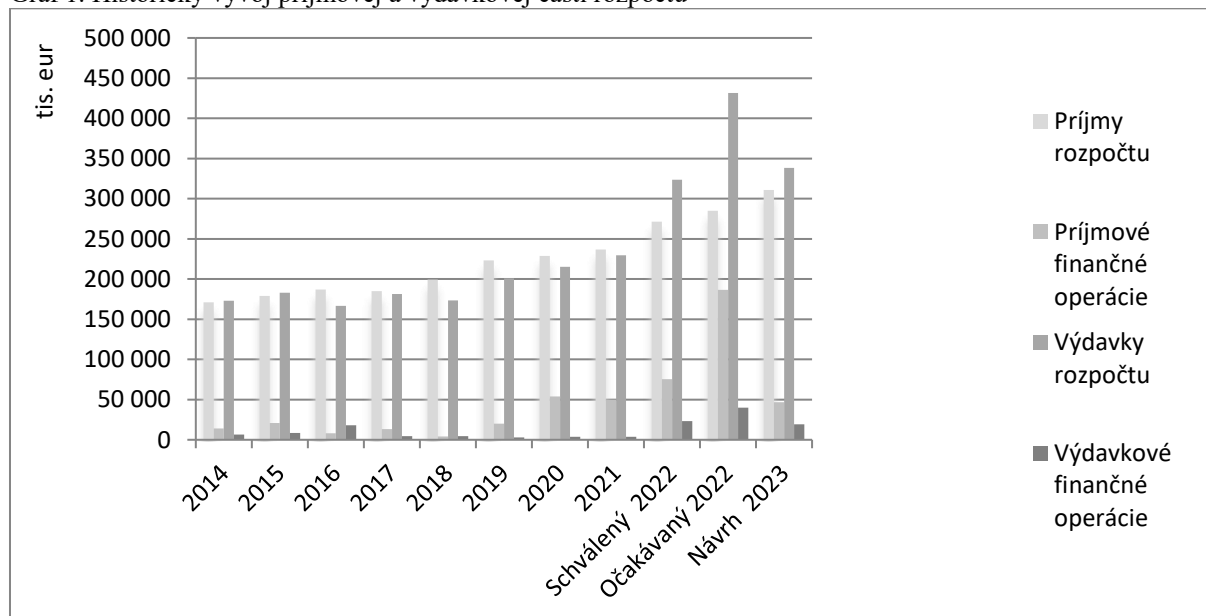
Tabuľka č. 2

v eur

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Schválený rozpočet 2022	Očakávaná skutočnosť 2022	Návrh rozpočtu 2023
Celkový prebytok (+)/schodok (-)	63 620 514	53 445 769	0	0	0
vylúčenie finančných operácií	-50 047 331	-46 148 977	-52 216 131	-146 545 268	-27 730 335
▪ vylúčenie príjmových FO	-53 726 697	-50 047 059	-75 612 287	-186 669 980	-46 884 737
▪ vylúčenie výdavkových FO	3 679 366	3 898 082	23 396 156	40 124 712	19 154 402
zahrnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy	-1 906 105	1 549 073	-1 096 900	565 865	-161 730
▪ zmena stavu pohľadávok	-2 353 846	2 997 401	-824 900	88 008	-1 115 730
▪ zmena stavu záväzkov	-447 741	1 448 328	272 000	-477 857	-954 000
▪ iné zmeny	0	0			
Prebytok (+)/schodok (-) metodika EÚ	11 667 078	8 845 865	-53 313 031	-145 979 403	-27 892 065

Historický vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu od roku 2014 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2022, očakávanej skutočnosti na rok 2022 a návrhu na rok 2023 je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 1. Historický vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu

Príjmy rozpočtu

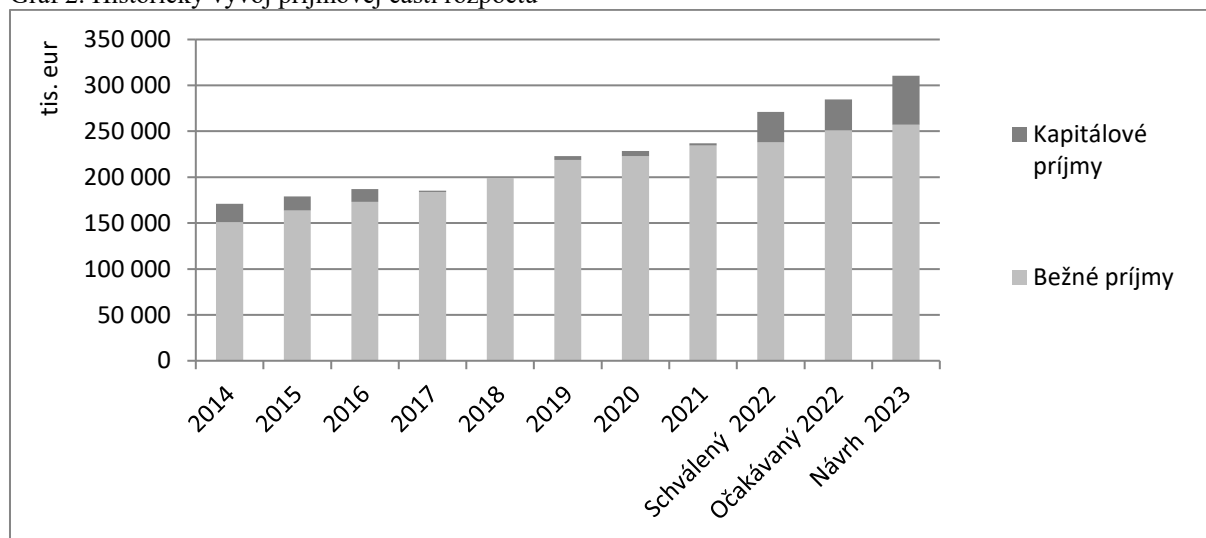
Bežné príjmy sú určené spravidla na financovanie bežných výdavkov. V prípade prebytku bežného rozpočtu je možné tieto výdavky použiť na financovanie schodku kapitálového rozpočtu alebo na úhradu návratných zdrojov financovania. V návrhu rozpočtu sa odhadujú bežné príjmy na rok 2023 v sume 257 181 158 eur, z toho vlastné príjmy v sume

161 970 796 eur a príjmy zo zdroja od iných subjektov (granty a transfery) v sume 95 210 362 eur.

Kapitálové príjmy sú používané na financovanie kapitálových výdavkov. V návrhu rozpočtu sú odhadované na rok 2023 v sume 53 482 771 eur, ktoré sú tvorené celkom len z príjmov zo zdroja od iných subjektov (granty a transfery) v sume 53 482 771 eur.

Historický vývoj príjmovej časti rozpočtu od roku 2014 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2022, očakávanej skutočnosti na rok 2022 a návrhu na rok 2023 je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 2. Historický vývoj príjmovej časti rozpočtu

Daňové príjmy sú rozpočtované na rok 2023 v sume 146 264 141 eur. Vo vzťahu ku skutočnosti roku 2021 predstavuje návrh zvýšenie o 11,71 % a vo vzťahu ku očakávanej skutočnosti roku 2022 zvýšenie o 2,05 %. Podľa návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 sa očakávajú daňové príjmy v roku 2023 pre všetkých osem VÚC v sume 1 131 tis. eur, čo v porovnaní s vykázanou skutočnosťou v roku 2021 predstavuje nárast o 14,17 % a s očakávanou skutočnosťou roka 2022 nárast o 4,02 %. Z uvedeného porovnania vyplýva, že prognóza vývoja daňových príjmov v návrhu rozpočtu verejnej správy je optimistickejšia, než je v návrhu rozpočtu KSK. Avšak je nutné zdôrazniť, že KSK znížil predpoklad daňových príjmov o 4 mil. eur oproti prognóze daňových príjmov zverejnenej MF SR z dôvodu neistoty prijatia daňovej zmeny v podobe zvýšenia daňového bonusu na dieťa, čo by malo negatívny vplyv na výber dane z príjmov fyzických osôb (DPFO). Z pohľadu uplatnenia princípu opatrnosti a následnej možnosti úprav rozpočtu v priebehu rozpočtového roka je predmetná položka v návrhu rozpočtu akceptovateľná.

Nedaňové príjmy sú rozpočtované na rok 2023 v sume 15 706 655 eur (rozpočtované celkom ako bežné nedaňové príjmy), t.j. o sumu 755 870 eur menej oproti očakávanej skutočnosti v roku 2022, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje pokles o 4,59 %. V porovnaní s vykázanou skutočnosťou v roku 2021 predstavuje návrh nedaňových príjmov na rok 2023 nárast o 4,73 %. Prípadné neplnenie nedaňových príjmov nebude mať vplyv na vyčíslenie výsledku rozpočtového hospodárenia KSK, pretože v prípade nenaplnenia príjmov zo strany rozpočtových organizácií (príjmy budú mať rozpísané ako záväzný ukazovateľ) sú povinné v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy v sume nenaplnených príjmov viazať výdavky.

Príjmy z grantov a transferov sú na rok 2023 rozpočtované v sume 95 210 362 eur, čo predstavuje zvýšenie oproti skutočnosti roku 2021 o 7,68 % a zvýšenie oproti očakávanej skutočnosti roku 2022 o 4,16 %. Podľa návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 sa očakávajú príjmy z grantov a transferov roku 2023 pre VÚC v sume 612 406 tis. eur, čo v porovnaní so skutočnosťou roku 2021 predstavuje pokles o 3,51 %, oproti očakávanej skutočnosti v roku 2022 predstavuje pokles o 0,53 %. Prípadné neplnenie týchto príjmov nebude mať vplyv na vyčíslenie výsledku rozpočtového hospodárenia KSK, pretože uvedené neplnenie na strane príjmov sa rovnako prejaví v nerealizovaní výdavkov. Teda na aktuálny vývoj bude možné reagovať v priebehu rozpočtového roka zmenou rozpočtu.

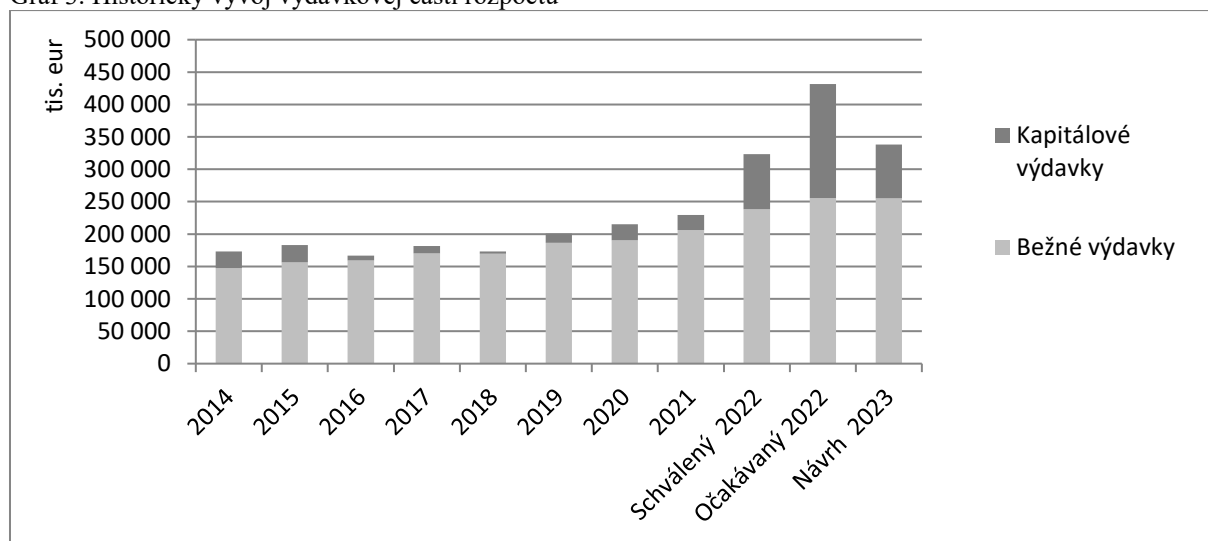
Výdavky rozpočtu

Bežné výdavky predstavujú výdavky týkajúce sa prevádzky, vrátane osobných výdavkov. V roku 2023 sú navrhnuté v sume 255 192 486 eur a sú kryté hlavne bežnými príjmami, vrátane transferov a prostriedkami z peňažných fondov. Podiel na celkových výdavkoch predstavuje 75,41 %, čo je o 1,67 p. b. viac oproti rozpočtu v roku 2022 (73,74 %).

Kapitálové výdavky reprezentujú výdavky na zabezpečenie jednoduchej a rozšírenej reprodukcie, t.j. výdavky na investície. V návrhu rozpočtu na rok 2022 sú rozpočtované v sume 83 201 778 eur a sú v podiele 64,28 % kryté z kapitálových príjmov. Ostatný podiel je krytý príjmovými finančnými operáciami (použitie peňažných fondov a prijatie návratných zdrojov financovania) a v malej miere prebytkom bežného rozpočtu. Na celkových výdavkoch je podiel kapitálových výdavkov na úrovni 24,59 %.

Historický vývoj výdavkovej časti rozpočtu od roku 2014 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2022, očakávanej skutočnosti za rok 2022 a návrhu na rok 2023 je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 3. Historický vývoj výdavkovej časti rozpočtu

Programový rozpočet rozdeľuje výdavky rozpočtu do jednotlivých programov, podprogramov, prvkov a projektov. Je to transparentný systém, ktorý zdôrazňuje vzťah medzi rozpočtovými výdavkami a očakávanými výstupmi a výsledkami realizovaných rozpočtových programov. Programovú štruktúru rozpočtu Košického samosprávneho kraja tvoria programy, podprogramy a projekty.

Oproti roku 2022 je v návrhu na rok 2023 v rámci programového rozpočtu zmena v programe 4. Kultúra, kde bol doplnený nový podprogram „4.3. Filmová kancelária Košického kraja“ a zmena názvu jestvujúceho podprogramu v programe 2. Komunikácie, a to z názvu „Správa, bežná a zimná údržba ciest a mostov“ na názov „Údržba, oprava a modernizácia ciest a mostov“. Číslovanie podprogramu sa nemení.

Vývoj výdavkov programového rozpočtu v eurách a podiel výdavkov jednotlivých programov na celkových výdavkoch roka 2023 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 3

Program		Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Schválený rozpočet 2022	Očakávaná skutočnosť 2022	Návrh rozpočtu 2023	v eur Podiel na celkových výdavkoch v %
1	Samospráva a vzťahy s verejnosťou	2 352 467	3 465 237	9 230 507	8 670 513	6 263 325	1,85
2	Komunikácie	29 687 569	32 411 577	66 048 165	129 766 200	63 942 094	18,90
3	Doprava	22 758 796	26 279 203	24 775 183	29 593 613	34 375 903	10,16
4	Kultúra	11 059 748	11 756 024	28 863 894	33 535 052	39 678 449	11,73
5	Vzdelávanie	102 982 742	105 867 974	115 005 495	127 977 178	123 719 687	36,56
6	Šport	284 843	234 226	4 553 174	11 973 357	200 000	0,06
7	Sociálne služby	30 446 104	32 663 910	35 716 433	47 891 689	39 096 319	11,55
8	Podporné činnosti programov KSK	15 542 033	16 778 457	39 271 767	41 933 199	31 118 487	9,20
	Spolu	215 114 302	229 456 608	323 464 618	431 340 801	338 394 264	100,00

Najvyšší podiel na výdavkoch rozpočtu má program 5. Vzdelávanie v hodnote 36,56 %. Nasleduje program 2. Komunikácie s podielom 18,9 % a 4. Kultúra s podielom 11,73 %.

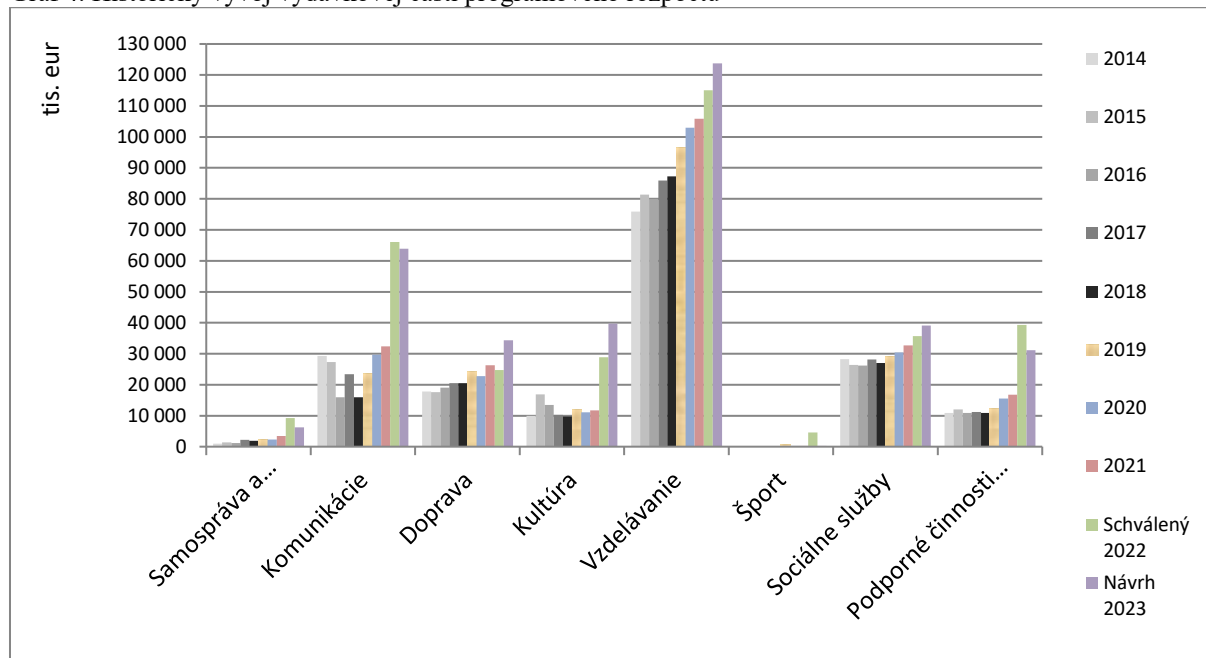
Najvýznamnejšie zmeny podielov na výdavkoch rozpočtu z porovnania návrhu roku 2023 a návrhu rozpočtu 2022 boli identifikované v programoch:

- 4. Kultúra – zvýšenie o 2,81 p. b. z 8,92 % podielu na 11,73 % podiel,
- 3. Doprava – zvýšenie o 2,5 p. b. zo 7,66 % podielu na 10,16 % podiel,
- 8. Podporné činnosti programov KSK – zníženie o 2,94 p. b. z 12,14 % podielu na 9,2 % podiel,
- 2. Komunikácie – zníženie o 1,52 p. b. z 20,42 % podielu na 18,9 % podiel.

Vlani pozitívne hodnotená zmena, v podobe prezentovania ukazovateľov výsledku a ukazovateľov výstupu v programovom rozpočte, kde oproti predchádzajúcim rokom sa do vykazovania hodnôt zahrnuli aj údaje o skutočnosti predchádzajúcich dvoch rozpočtových rokov, bezpochybne prispela k zdokonaľovaniu implementácie programového rozpočtovania. Napriek tomu je stále vidno priestor na ďalšie zdokonaľovanie programového rozpočtovania. Najmä je potrebné poukázať na pretrvávajúci problém pri stanovení niektorých cieľov, či už výsledkovo orientovaných alebo výstupovo orientovaných a tiež

pri stanovovaní hodnôt merateľných ukazovateľov výsledku a výstupu. Prístup k stanovovaní cieľov by nemal byť formalistický a hodnoty merateľných ukazovateľov by mali mať logickú väzbu k cieľom a tiež zohľadňovať aj nejaký trend (chronológiu).

Graf 4. Historický vývoj výdavkovej časti programového rozpočtu

Finančné operácie

Súčasťou návrhu rozpočtu sú finančné operácie, prostredníctvom ktorých sa v súlade s § 10 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a podľa platnej rozpočtovej klasifikácie vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov a realizujú návratné zdroje financovania a ich splácanie.

Finančné operácie sú na rok 2023 rozpočtované v príjmovej časti v sume 46 884 737 eur a výdavkovej časti v sume 19 154 402 eur. Vzájomné medziročné porovnanie finančných operácií nemá vypovedaciu schopnosť, pretože ide o nepravidelné príjmové a výdavkové operácie.

Návrh rozpočtu KSK predpokladá príjem úveru na financovanie realizovaných investičných projektov z fondov EÚ a ŠR SR v sume 42 599 337 eur, prevod prostriedkov z peňažných fondov v sume 3 500 000 eur a zostatok prostriedkov predchádzajúceho roka na zapojenie do rozpočtu v sume 785 400 eur.

Vo výdavkových finančných operáciách je navrhovaná splátka istín úverov od Európskej investičnej banky v sume 2 398 972 eur a splátka istiny úveru na financovanie projektov z fondov EÚ v sume 16 755 330 eur. V ostatných výdavkových finančných operáciách sú v nevýznamnej čiastke rozpočtované kurzové rozdiely v sume 100 eur.

Stav a vývoj dlhovej služby je prezentovaný v prílohe č. 16 a 17 návrhu rozpočtu KSK na roky 2023 - 2025.

Celková suma dlhu Košického samosprávneho kraja vykázaná v rozsahu znenia § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je ku dňu zostavenia tohto stanoviska

v sume 82 063 202 eur a predstavuje 35,02 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka (rok 2021) zo sumy 234 348 532 eur, teda neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Úverová rezerva do zákonom stanoveného limitu celkového dlhu 60 % je v sume cca 58 546 tis. eur pri základni skutočných bežných príjmov roka 2021 a v sume cca 68 653 tis. eur pri základni očakávaných bežných príjmov roka 2022, teda aj v prípade dočerpania kontrahovaných úverových rámcov do maxima (úver od SLSP na predfinancovanie nenávratných finančných príspevkov, na spolufinancovanie projektov a na ďalšie výdavky súvisiace so schválenými projektami realizovanými z fondov Európskej únie – úverový rámec tzv. splátkového úveru č. 1 v sume 8 000 000 eur, čerpaný v sume 646 301 eur, úverový rámec tzv. splátkového úveru č. 2 v sume 5 000 000 eur, zatiaľ nečerpaný, úver od SLSP na účely financovania vybraných investičných akcií, cesty a mosty – úverový rámec 5 000 000 eur, čerpaný v sume 48 562 eur a úver od SLSP na účely financovania vybraných investičných akcií - úverový rámec 9 596 400 eur, zatiaľ nečerpaný), by bol predmetný ukazovateľ zadlženosti splnený.

Prehľad dohodnutých úverových rámcov, ich načerpania a stavu istín úverov KSK k dňu spracovania tohto stanoviska je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 4

úver		suma dohodnutého úverového rámca	suma načerpania z úverového rámca	aktuálny stav istiny úveru
EIB		45 459 810	45 459 810	24 444 948
EIB2		30 000 000	30 000 000	30 000 000
SLSP	termínovaný	4 000 000	3 535 357	3 535 357
	splátkový č. 1	8 000 000	646 301	646 301
	splátkový č. 2	5 000 000	0	0
MF SR		20 000 000	20 000 000	20 000 000
MF SR		6 923 391	6 923 391	6 923 391
SLSP		5 000 000	48 562	48 562
SLSP		9 596 400	0	0
SPOLU		133 979 601	106 613 421	85 598 559
SPOLU podľa § 17 zákona č. 583/2004 Z.z.		129 979 601	103 078 064	82 063 202

3. Súlad návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách a internými zásadami na zostavenie rozpočtu

Podľa § 9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je predkladaný návrh rozpočtu KSK na roky 2023 – 2025 zostavený na obdobie troch rozpočtových rokov.

Súčasťou viacročného rozpočtu je rozpočet na rok 2023, ktorý je zostavený na obdobie jedného rozpočtového roka a je zhodný s kalendárnym rokom.

V zmysle čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení je súčasťou návrhu rozpočtu KSK aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok (2022), údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka (2022) a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky (2020 a 2021) v časti bežných príjmov, kapitálových príjmov, finančných operácií, bežných a kapitálových výdavkov v štruktúre podľa funkčnej klasifikácie.

Návrh rozpočtu KSK obsahuje programy vyššieho územného celku, t.j. výdavky rozpočtu sú rozpísané na konkrétne programy v súlade s § 10 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

V súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa návrh rozpočtu KSK vnútorne člení na bežný rozpočet, na kapitálový rozpočet a na finančné operácie.

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu KSK a pri členení príjmov, výdavkov a finančných operácií bola dodržaná platná rozpočtová klasifikácia ustanovená Ministerstvom financií Slovenskej republiky (opatrenie MF SR č. MF/010175/2004-42 z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v platnom znení) a podľa § 10 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa predkladá v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie.

Rozpočet Košického samosprávneho kraja na rok 2023 podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy (len bežný rozpočet a kapitálový rozpočet) je zostavený ako schodkový v sume 27 730 335 eur. Bežný rozpočet roku 2023 je navrhnutý ako prebytkový v sume 1 988 672 eur a obsahuje bežné príjmy a bežné výdavky. Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový v sume 29 719 007 eur. Obsahuje kapitálové príjmy a kapitálové výdavky.

Bežný rozpočet je v súlade s ustanovením § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavený ako prebytkový.

Schodok kapitálového rozpočtu je v súlade s ustanovením § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy plne krytý prijatými návratnými zdrojmi financovania (úvery), prostriedkami peňažných fondov a z časti prebytkom bežného rozpočtu.

Celkový rozpočet obsahujúci bežný rozpočet, kapitálový rozpočet, vrátane finančných operácií, sa navrhuje ako vyrovnaný. Príjmy rozpočtu vrátane príjmových finančných operácií, ako aj výdavky rozpočtu vrátane výdavkových finančných operácií, sa navrhujú v sume 357 548 666 eur.

Rozpočet Košického samosprávneho kraja na rok 2023, zostavený podľa jednotnej metodiky platnej pre Európsku úniu (ESA 2010), je schodkový v sume 27 892 065 eur.

Miera podrobnosti spracovania návrhu rozpočtu stanovená výberom z ekonomickej klasifikácie na úrovni jednotlivých rozpočtovaných odvetví (funkčná klasifikácia), rozpočtovanie výdavkov na programy, podprogramy, prvky, projekty, zámery, ciele a merateľné ukazovatele sú určené v zásadách tvorby rozpočtu, rozpočtových opatrení a pravidiel rozpočtového hospodárenia KSK, schválených Zastupiteľstvom KSK uznesením č. 15/2010 (ďalej „zásady tvorby rozpočtu KSK“).

Pre odvetvia (funkčná klasifikácia) je návrh rozpočtu zostavený v štruktúre a na úrovni výberu ekonomickej klasifikácie určenej v zásadách tvorby rozpočtu KSK.

V rámci programového rozpočtovania v jednotlivých programoch a podprogramoch sú definované ciele a stanovené merateľné ukazovatele (merateľný ukazovateľ výstupu a merateľný ukazovateľ výsledku).

Predložený návrh rozpočtu obsahuje záväzné ukazovatele rozpočtu určené podľa zásad tvorby rozpočtu KSK, a to:

- príjem rozpočtu,
- limit výdavkov rozpočtu,
- limit výdavkov rozpočtu na jednotlivé investičné akcie,
- limit výdavkov rozpočtu na jednotlivé programy.

Návrh rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2023 - 2025 je zostavený v súlade s čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a v súlade so zásadami tvorby rozpočtu KSK.

4. Zverejnenie návrhu rozpočtu

Dňa 02.12.2022 bol návrh rozpočtu v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v platnom znení zverejnený, čím bola dodržaná povinnosť, aby návrh rozpočtu samosprávneho kraja bol verejne prístupný pred jeho schválením najmenej 15 dní.

Návrh rozpočtu bol v súlade s časťou 1 písm. a) ods. 16 zásad tvorby rozpočtu KSK zverejnený vyvesením na úradnej tabuli, ktorá je umiestnená v sídle Úradu KSK, Námestie Maratónu mieru č. 1, Košice a na webovom sídle Košického samosprávneho kraja.

5. Zhodnotenie rozpočtu a záver

Stanovisko hlavného kontrolóra KSK k Návrhu rozpočtu KSK na roky 2023 - 2025 je zamerané najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení, zásadami tvorby rozpočtu KSK a na identifikáciu prípadných rizík plnenia rozpočtovaných príjmov a rozpočtovaných výdavkov.

Pri súhrnom zhodnotení návrh rozpočtu KSK je nutné objektívne akceptovať fakt, že bol zostavovaný v komplikovanom a turbulentnom období, jednak krátko po regionálnych voľbách a následnom kreovaní orgánov kraja a zastupiteľstva, a jednak pod vplyvom vonkajších faktorov, t.j. neistoty z legislatívnych vplyvov na príjmovú stránku rozpočtov samospráv, parlamentom neschválený rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025, ktorý je bazálnym východiskom pre zostavovanie rozpočtov samospráv. Uvedená neistota je významným rizikom pre proces zostavovania rozpočtov samospráv, pretože je veľmi náročné v takom nestabilnom období prognózovať nielen príjmovú stránku, ale aj výdavkovú časť, ktorú významne ovplyvňujú predpokladané výdavky na energie.

Rozpočtovanie príjmovej stránky návrhu rozpočtu KSK v časti daňových príjmov by bolo možné len z pohľadu východísk zostavovania rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 hodnotiť ako pesimistické. Avšak nemožno opomenúť aktuálne riziká dosiahnutia rozpočtových cieľov v naplňaní daňových príjmov prognózovaných pre VÚC v rozpočte verejnej správy. Zohľadnením týchto rizík je rozpočtovanie daňových príjmov v návrhu rozpočtu KSK o 4 mil. eur menej oproti zverejneným prognózam priam nevyhnutné. K štandardným rizikám plnenia daňových príjmov v podobe makroekonomického vývoja (napr. naplnenie predpokladu rastu ekonomiky v roku 2022 na úrovni 1,9 % a v roku 2023 na úrovni 0,6 %, následne vývoj zamestnanosti), sa v tomto komplikovanom období pričleňujú aj riziká z vývoja energetickej krízy a spomenutej legislatívnej neistoty. Inflácia na jednej strane tlačí na rast miezd a tým na vyššie výbery DPFO, ale na druhej strane vzniká riziko rastu cien vstupov, najmä energií s dôsledkom na podnikateľské prostredie, možné zvyšovanie nezamestnanosti, a tým negatívneho vplyvu na DPFO. Uvedené môže mať negatívne dôsledky aj na výber dane z príjmov právnických osôb (DPPO), ktorý by podľa vlády mal byť použitý na kompenzáciu daňových výpadkov DPFO pri zavedení vyššieho

daňového bonusu na dieťa. Predpoklad plnenia príjmov v časti nedaňových príjmov hodnotím ako realistický, teda nepredpokladám významné riziká v plnení rozpočtovaných príjmov, a tým dopad na rozpočet výdavkov KSK. Odhad príjmov KSK z grantov a transferov na rok 2023 hodnotím ako optimistický, pretože percento navýšenia príjmov oproti skutočnosti 2021 aj oproti očakávanej skutočnosti 2022 je významne vyššie, ako je percento nárastu pre VÚC v rámci rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025. Keďže transfery v príjmovej časti rozpočtu sa premietajú do výdavkovej časti, a teda neplnenie príjmov je automaticky premietnuté v nečerpaní výdavkov, vyššie uvedené nemá významný vplyv na riziká plynúce z neplnenia tejto časti rozpočtu.

Vo výdavkovej časti návrhu rozpočtu sú bežné výdavky plne kryté bežnými príjmami (vrátane transferov) a z menšej sčasti príjmovými finančnými operáciami. Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový. Určitý finančný vankúš na elimináciu rizikových faktorov rozpočtového roka 2023 je v návrhu rozpočtu vytvorený nielen v príjmovej stránke vyššie popísaným nižším rozpočtovaním daňových príjmov, ale aj vo výdavkovej stránke tvorením centrálnej rezervy v sume cca 1,95 mil. eur. Vytvára sa tým priestor na elimináciu prípadných negatívnych vplyvov na rozpočet KSK, a to vplyvu daňového bonusu na dieťa na daňový výnos (DPFO) a tiež vplyvu na výdavkovú stránku v prípade rastu cien energií. Extrahovaním vyššie popísaných vonkajších rozpočtových rizík možno všeobecne rozpočtové ciele v bežných výdavkoch hodnotiť ako realistické. Kapitálové výdavky sú kryté kapitálovými príjmami v podiele 64,28 %. Už výrazný nárast medziročného podielu krytia kapitálových výdavkov kapitálovými príjmami svedčí o opatrnom rozpočtovaní a celi zabezpečiť základné funkcie samosprávy v neistých časoch z dôvodu vyššie uvedených vonkajších rizík. Ostatný podiel je krytý príjmovými finančnými operáciami (použitie peňažných fondov a prijatie návratných zdrojov financovania) a v malej miere prebytkom bežného rozpočtu.

V okruhu finančných operácií je v návrhu rozpočtu v príjmových finančných operáciách rozpočtovaný príjem úveru na financovanie realizovaných investičných projektov z fondov EÚ a ŠR SR, prevod prostriedkov z peňažných fondov a zapojenie do rozpočtu zostatku prostriedkov predchádzajúceho roka. Vo výdavkových finančných operáciách sú navrhované najmä splátky istín úverov.

Aktuálna celková suma dlhu Košického samosprávneho kraja vykázaná v rozsahu znenia zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je na úrovni 35,02 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka (rok 2021), a teda predstavuje bezpečné pásmo zadlženosti samosprávy. Ani v prípade dočerpania kontrahovaných úverových rámcov do maxima by zákonom stanovený limit zadlženosti na úrovni 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka nebol prekročený.

Aj keď vlni prijaté zmeny v procese programového rozpočtovania som hodnotil pozitívne a bezpochybné predstavujú posun, stále však existuje priestor na zdokonaľovanie implementácie systému programového rozpočtovania, najmä pri stanovovaní niektorých výsledkovo alebo výstupovo orientovaných cieľov a následne pri formulovaní merateľných ukazovateľov a stanovovaní ich hodnôt. Z toho dôvodu do budúcnosti odporúčam preškolenie zamestnancov príslušných odvetvových odborov Úradu KSK, spolupodieľajúcich sa na tvorbe programového rozpočtu. Teoretické aj praktické preškolenie je optimálne zrealizovať v čase prípravy rozpočtového procesu, pretože v čase finišovania rozpočtu už na to nie je časový priestor.

Posúdením návrhu rozpočtu, jeho štruktúry, miery podrobnosti spracovania a rozpísania výdavkov na programy konštatujem, že Návrh rozpočtu Košického

samosprávneho kraja na roky 2023 - 2025 je zostavený v súlade s čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a v súlade so zásadami tvorby rozpočtu KSK.

Predkladaný návrh rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2023 – 2025

odporúčam schváliť.

V Košiciach dňa 05.12.2022

Ing. Jozef Hudák
hlavný kontrolór KSK